

ІНФОРМАТИКА ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ**Хаметов А.А.**

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання формування та реалізації бюджетної політики як інструменту впливу на економічний розвиток країни.

Метою дослідження інформатики в сучасній освіті є пошук методів і шляхів подолання проблеми її розвитку.

Методи дослідження. У роботі застосовано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, структурний, порівняльний, факторний, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження.

Результати роботи. Визначено особливості реалізації інформатики у ВНЗ. Запропоновано пріоритетні напрями удосконалення викладання інформатики на середньострокову перспективу.

Галузь застосування результатів роботи. Ринок освіти держави та інструменти її реалізації.

Висновки. Для успішного вирішення проблем інформатизації освіти України доцільно комплексно проводити дослідження за вище зазначеними напрямками з широким залученням до виконання цієї роботи наукових установ АПН України, вищих навчальних закладів та виробників засобів ІКТ. Аналіз напрямків реформування освіти і можливостей застосування інформаційних технологій під час їх здійснення, дає підстави стверджувати, що вирішальним чинником досягнення основних цілей реформування освіти є її інформатизація. Ефективні системи інформатизації освіти можуть бути створені, якщо вони базуються на дослідженні видів діяльності, що здійснюються в системі освіти, і враховують як сучасний стан, так і можливі трансформації освіти у процесі її реформування, сучасний стан і перспективи розвитку галузі інформаційних технологій, останні досягнення педагогіки, психології та інформаційних технологій навчання.

Ключові слова: інформатика, інформаційні процеси, інформаційні технології, інформатизація, інформаційне суспільство.

ІНФОРМАТИКА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ**Хаметов А.А.**

Предметом исследования являются теоретические и практические вопросы формирования и реализации бюджетной политики как инструмента влияния на экономическое развитие страны.

Целью исследования информатики в современном образовании является поиск методов и путей решения проблемы ее развития.

Методы исследования. В работе применена совокупность научных методов и подходов, в том числе системный, структурный, сравнительный, факторный, что позволило реализовать концептуальное единство исследования.

Результаты работы. Определены особенности реализации информатики в вузе. Предложены приоритетные направления совершенствования преподавания информатики на среднесрочную перспективу.

Область применения результатов работы. Рынок образования государства и инструменты ее реализации.

Вывод. Для успешного решения проблем информатизации образования Украины целесообразно комплексно проводить исследования по выше указанным направлениям с широким привлечением к выполнению этой работы научных учреждений АПН Украины, высших учебных заведений и производителей средств ИКТ. Анализ направлений реформирования образования и возможностей применения информационных технологий при их осуществлении, дает основания утверждать, что решающим фактором достижения основных целей реформирования образования является ее информатизация. Эффективные системы информатизации образования могут быть созданы, если они базируются на исследовании видов деятельности, осуществляемых в системе образования, и учитывают как современное состояние, так и возможные трансформации образования в процессе ее реформирования, современное состояние и перспективы развития отрасли информационных технологий, последние достижения педагогической, психологической и информационных технологий обучения.

Ключевые слова: информатика, информационные процессы, информационные технологии, информатизация, информационное общество.

INFORMATION AS A PART OF INNOVATION ECONOMY**Khametov A.A.**

The subject of research is theoretical and practical issues of development and implementation of fiscal policy as a tool to influence economic development.

The aim of the study computer science in modern education is the search for methods and ways to overcome the problems of development.

Research methods. The paper used a set of scientific methods and approaches, including systemic, structural, comparative, factorial, allowing realize conceptual integrity of the study.

The results of the work. *The features of implementation science in high school. A priority directions of improvement of science teaching in the medium term.*

Range of application results. *Real state education and tools to implement it.*

Conclusion. *To solve the problems of education informatization Ukraine should conduct a comprehensive study on the above mentioned areas with wide involvement in this work of research institutions Pedagogical Sciences of Ukraine, higher education institutions and producers of ICT. Analysis of trends educational reform and capabilities of information technology during their implementation, gives reason to believe that the decisive factor in achieving the main objectives of reforming education is its informatization. An effective system of information education can be made if they are based on the research activities undertaken in the education system, and take into account both the current state and possible transformation of education in the process of reforming the current state and prospects of development of information technology, the latest achievements of pedagogy, psychology and information technology training.*

Keywords: *computer science, information processes, information technology, information, information society.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку освіти, вибрана тема пояснюється істотною загальнолюдською значущістю матеріалу. Проблема інформатизації і безпосередньо пов'язаної з нею комп'ютеризації всіх сфер людської діяльності є однією з глобальних проблем сучасного світу. Причина тому - нечуване для попередніх епох підвищення ролі інформації, перетворення її в одну з найважливіших рушійних сил всього виробничого і суспільного життя. Зараз відбувається паралельно стрімкий стрибок в розвитку апаратних засобів, тобто власне комп'ютерів як технічних пристроїв, які за останні 2-3 стали достатньо доступними. Тому впровадження комп'ютерних технологій в освіту можна охарактеризувати як логічний і необхідний крок в розвитку сучасного інформаційного світу в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над проблемою розвитку сучасної інформатики працює ціла плеяда вчених: Сергієнко І.В., Летичевський О.А., Глушков В.М. та інші. Однак, проблема для України залишається актуальною і малодослідженою.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання формування та реалізації бюджетної політики як інструменту впливу на економічний розвиток країни.

Метою дослідження інформатики в сучасній освіті є пошук методів і шляхів подолання проблеми її розвитку.

Методи дослідження. У роботі застосовано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, структурний, порівняльний, факторний, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження.

Результати дослідження. Інформатика є одним з тих предметів, в яких диференціація навчання реалізується найбільш природним чином. Цьому сприяє сам характер інформатики як науки і сукупності безлічі інформаційних технологій.

Інформатика представляє собою стратегічно важливий напрямок науки і практики, необхідний для розвитку економіки, промисловості, високих технологій, забезпечення національної безпеки, професійної освіти всіх рівнів та підготовки наукових кадрів, а також забезпечує наукову базу для формування глобального інформаційного суспільства. Інформатика в якості фундаментальної науки стала важливою складовою всієї системи наукового пізнання.

Особлива роль відводиться вивченню та використанню інформатики у навчальних планах і програмах шкіл (класів) із поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу. Досвід подібної роботи отримав розвиток від шкіл із поглибленим вивченням математики і програмування. Важлива особливість програм таких шкіл полягає в тому, що підвищена підготовка учнів із окремих навчальних предметів і видів діяльності сприяє не лише розширенню та поглибленню теоретичних знань, умінь і навичок школярів, але передбачає й практичну підготовку, що посилює профорієнтаційну спрямованість навчання. Інформатика при цьому посилює прикладну, політехнічну складову навчальних програм. Іноді з використанням ІКТ може бути пов'язаний головний напрям поглибленої підготовки. Програми шкіл (класів) із поглибленим вивченням інформатики, як і зміст літньої виробничої практики учнів, у кожному конкретному випадку уточнюються залежно від характеристики комп'ютерів, що використовуються в навчальному процесі та відповідного програмного забезпечення.

Інформатика – комплексна наукова й інженерна дисципліна:

- об'єктом якої є інформаційні процеси будь-якої природи;
- предметом є нові інформаційні технології, які реалізуються за допомогою комп'ютерних систем;
- методологією – філософські основи природничих і гуманітарних наук, обчислювальний експеримент.

Інформатика – динамічна наука, що інтенсивно розвивається та суттєво впливає на розвиток інших наук і технологій. Вона перетворюється із суто технічної на фундаментальну суспільно значущу науку.

Останні технічні досягнення часто знаходили застосування в учбовому процесі, і ПК в цьому сенсі не є виключенням. Вже перші дослідження застосування ПК в учбовому процесі показали, що використання обчислювальної техніки дозволяє істотно підвищити ефективність процесу навчання, поліпшити облік і оцінку знань, забезпечити можливість індивідуальної допомоги викладача що до кожного учня в рішенні окремих задач, полегшити створення і постановку нових курсів.

ПК є могутнім засобом для обробки інформації, представленої у вигляді слів, чисел, зображень, звуків і т.п. Головною особливістю ПК як інструменту є можливість його налаштування (програмування) на виконання різного роду робіт, пов'язаних з отриманням і переробкою інформації.

Застосування обчислювальної техніки в учбовому процесі відкриває нові шляхи в розвитку навичок мислення і уміння вирішувати складні проблеми, надає принципово нові можливості для активізації навчання. ПК дозволяє зробити аудиторні і самостійні заняття більш цікавішими, динамічними і переконливими, а величезний потік інформації, що вивчається, легко доступним.

Головними перевагами ПК перед іншими технічними засобами навчання є гнучкість, можливість настроювання на різні методи і алгоритми навчання, а також індивідуальність реакції на дії кожного окремого учня. Застосування ЕОМ дає можливість зробити процес навчання активнішим, додати йому характер дослідження і пошуку. У відмінності від підручників, телебачення і кінофільмів ПК забезпечує можливість негайного відгуку на дії учня, повторення, роз'яснення матеріалу для слабкіших, переходу до складнішому і надскладному матеріалу для найбільш підготовлених. При цьому легко і природньо реалізується навчання в індивідуальному темпі.

Не підлягає сумніву, що у багатьох випадках переваги комп'ютера не заперечні. Він не тільки позбавить студентів від рутинних робіт, але і дозволить їм зайнятися трудомісткими практичними завданнями з використанням методів лінійного програмування і складних аналітичних досліджень. Використання текстових редакторів позбавляє студентів від нудного друкування на машинці і дає можливість викладачам вимагати від студентів багатократної переробки заданої теми, поки вона не стане задовільною. Подібна шліфовка стилю була б неможливою без комп'ютера. Час, який раніше витрачався на рутинні операції, що раз по раз повторюються, тепер може бути присвячений важливішим питанням, що вимагають напруги думки і творчого підходу.

У медичних інститутах просто не вистачить викладачів, щоб проводити індивідуальні заняття із студентами, які методом безкінечних повторів відпрацьовують діагностичні навички.[5]

На юридичних факультетах, де на кожного викладача доводиться група в 20-30 чоловік, немає можливості працювати з окремими студентами, перевіряючи, як вони засвоїли принцип ведення судових дебатів.

Комп'ютери відкривають нові перспективи в області освіти. У міру збільшення об'єму знань і ускладнення методів аналізу, стає все важчим будувати навчання дотримуючись в основному принципу пасивного слухання лекцій і читання учбових текстів. Критичне мислення, уміння зрозуміти і вирішувати складні проблеми, здатність вивести корисні висновки з купи початкових даних - все це набуває великої важливості і вимагає від студентів активнішої діяльності.

Інформаційна технологія – це сукупність методів, засобів, прийомів, що забезпечують пошук, збирання, зберігання, опрацювання, подання, передавання інформації між людьми.

У вузькому значенні «інформаційні технології» – це сукупність методів засобів, прийомів пошуку, зберігання, опрацювання, подання і передавання графічної, текстової, цифрової, аудіо і відеоінформації на основі електронних засобів комп'ютерної техніки і зв'язку. Нині, на жаль, в Україні рівень інформатизації суспільства в цілому і освіти зокрема суттєво нижчий рівня інформатизації суспільства й освіти розвинутих країн.

Ступінь розбудови в Україні порівняно із світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України. Наведені причини відставання, серед яких:

- ефективність використання фінансових, матеріальних, кадрових ресурсів, спрямованих на інформатизацію, впровадження ІКТ у соціально-економічну сферу, є низькою;
- розвиток нормативно-правової бази інформаційної сфери недостатній;
- рівень комп'ютерної та інформаційної грамотності населення є недостатнім, впровадження нових методів навчання із застосуванням сучасних ІКТ – повільним;
- рівень державної підтримки виробництва засобів інформатизації, програмних засобів та впровадження ІКТ є недостатнім, що не забезпечує всіх потреб економіки і суспільного життя;
- спостерігаються нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, поглиблення «інформаційної нерівності» між окремими регіонами, галузями економіки та різними верствами населення.

У Законі вказано також, що розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх ІКТ в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування визначається одним із пріоритетних напрямів державної політики.

Серед основних стратегічних цілей розвитку інформаційного суспільства в Україні, зокрема, названі:

- прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних ІКТ в усі сфери суспільного життя;
- забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості;
- створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах охорони здоров'я, освіти, науки, культури, охорони довкілля.
- Основними напрямками розвитку інформаційного суспільства в Україні, зокрема, визначені:
  - надання кожній людині можливості для здобуття знань, умінь і навичок із використанням ІКТ під час навчання, виховання та професійної підготовки;
  - створення умов для забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності усіх верств населення, створення системи мотивацій щодо впровадження і використання ІКТ для формування широкого попиту на такі технології в усіх сферах життя суспільства.

Таким чином, інформатизація освіти визнана одним із пріоритетних державних завдань. Інформатизація системи освіти повинна бути невід'ємною складовою інформатизації України і здійснюватися згідно з єдиними державними нормативами, враховуючи при цьому особливості системи освіти.

Інформатизація освіти важлива не сама по собі. Вона повинна сприяти виконанню тієї місії, яка покладається на освіту суспільством. Можна погодитися з думкою Б.М. Богатиря, що «найголовнішою місією освіти в сучасних умовах є забезпечення стійкого соціально-економічного і науково-технічного розвитку країни з урахуванням її національних і регіональних культурних і соціальних особливостей, а також глобальних тенденцій у світі», додавши, що цей розвиток повинен бути спрямований на благо як суспільства в цілому, так і кожної людини зокрема.

Для виконання своєї місії освіта повинна бути реформована таким чином, щоб своєчасно й адекватно реагувати на виклики суспільства, продиктовані розвитком людської цивілізації.

Можна стверджувати, що інформатизація освіти – один з основних чинників вирішення вище зазначених проблем в освіті.

У вирішенні першої із зазначених проблем сучасні інформаційні технології, враховуючи можливості Інтернету, мають вирішальне значення такі їх властивості як:

- можливість надавати практично необмежені обсяги інформації з будь-яких галузей знань;
- можливість доступу до інформаційних ресурсів у будь-який час і в будь-якому місці;
- наявність в Інтернеті значної кількості спеціальних навчальних курсів із різних дисциплін, яка постійно збільшується;
- можливість дистанційного навчання дозволяють кожній людині, що має можливість користуватися сучасними інформаційними технологіями, навчатися в будь-які моменти впродовж усього свого життя, самостійно вибираючи бажану галузь і траєкторію навчання.[2]

Завдання інформатизації освіти у вирішенні даної проблеми – постійне вдосконалення програмних і технічних засобів з урахуванням досягнень педагогічних, психологічних і технічних наук, спрямованих на спрощення пошуку необхідних знань, їх засвоєння і практичне застосування.

Друга проблема – необхідність формування розвиненої, самодостатньої особистості, здатної приймати правильні рішення в умовах дії на неї все зростаючої кількості різноманітних впливів, часто суперечливих і протилежних – значною мірою є породженням інформатизації суспільства в цілому і освіти зокрема. Її вирішення окрім відповідної орієнтації навчально-виховного процесу в освітніх закладах на формування особистості, очевидно, може здійснюватися і засобами інформаційних технологій. Завдання інформатизації освіти у вирішенні цієї проблеми – розробка з урахуванням досягнень психологічної науки спеціального програмного забезпечення, присвяченого формуванню особистості, а також врахування під час розробки програм з інших навчальних предметів фактору впливу їх майбутнього використання на формування особистості.

У вирішенні третьої проблеми – організації навчально-виховного процесу важливу роль повинні відігравати інформаційні технології. Уже сьогодні створені навчальні комп'ютерні програми і системи, які певною мірою спроможні адаптуватися до здібностей учня. Завдання інформатизації освіти у вирішенні цієї проблеми – створення спільно з педагогами і психологами навчальних комп'ютерних систем, які дозволять максимально наблизити навчання і виховання кожної дитини до її сутності, здібностей та особливостей. Особлива увага повинна бути приділена створенню навчальних комп'ютерних систем для дітей з особливими потребами. Природно, що в таких навчальних системах учитель (викладач) повинен бути не ментором, а партнером учня (студента) в навчанні і розвитку.

Вирішення четвертої проблеми лежить як у науково-технічній, так і в фінансово-економічній і адміністративній площинах.

Одним із важливих факторів, що суттєво впливають на можливість одержання якісної освіти, є можливість користуватися сучасними інформаційними технологіями. Тому «забезпечити максимально наближені стартові можливості дітей із різних сімей у здобутті освіти» в сучасних умовах означає, зокрема, забезпечити для всіх дітей рівні можливості користуватися інформаційними технологіями. Особливо це стосується загальної середньої освіти, яку безкоштовно (за рахунок держави) повинні одержати всі громадяни України. У процесі інформатизації освіти Академії педагогічних наук спільно з МОН України необхідно визначити науково обґрунтовані вимоги до засобів інформатизації, які необхідні і достатні для вивчення навчальних предметів в обсягах, передбачених державними стандартами загальної освіти, а державі забезпечити такими засобами всі навчальні заклади, що надають загальну середню освіту, згідно з єдиними нормативами [2].

Інформатизація освіти є важливим засобом і складовою реформування освіти, адже перехід системи освіти на якісно новий рівень без її інформатизації просто неможливий. Водночас необхідно зауважити, що використання інформаційних технологій необхідне і корисне не лише у реформованій, але й у нинішній освіті. Здійснення інформатизації освіти вимагає з'ясування сутності цього процесу і визначення основних напрямків його реалізації.

Є різні визначення поняття інформатизація освіти [4, 5]. Вони відображають різні аспекти і складові процесу впровадження в систему освіти інформаційних технологій. Узагальнено ж можна сказати, що інформатизація освіти – це створення і використання інформаційних технологій для підвищення ефективності видів діяльності, що здійснюються в системі освіти.

Система освіти є складною ієрархічною системою, цілі і правила функціонування якої встановлюються Законами та іншими нормативно-правовими актами України у сфері освіти. Досягнення поставлених цілей і реалізація встановлених правил забезпечується шляхом побудови відповідної організаційної структури системи освіти і здійснення в ній певних видів діяльності. Реформування освіти – це передусім внесення змін у нормативно-правові акти у сфері освіти, які викликають відповідні зміни в структурі та здійснюваній діяльності в сфері освіти.

Основне завдання інформатизації освіти – впливати на виконувані види діяльності таким чином, щоб досягати поставлених цілей із меншими затратами ресурсів (часових, матеріальних, фінансових тощо).

Створення ефективної системи інформатизації освіти потребує дослідження системи освіти як об'єкта інформатизації. Необхідно розробити методику досліджень, застосування якої забезпечувало б одержання параметрів об'єкта інформатизації, які необхідні для визначення оптимальних параметрів системи інформатизації. Слід зауважити, що під системою інформатизації системи освіти розуміється сукупність систем інформатизації всіх об'єктів освіти всіх рівнів ієрархії.

Основною сутністю інформатизації освіти є використання інформаційних технологій у різних видах діяльності, які здійснюються в системі освіти. Тому, досліджуючи систему освіти як об'єкт інформатизації, основну увагу необхідно приділити дослідженню цих видів діяльності, визначити критерії їх класифікації, виходячи з психолого-педагогічних та інформаційних характеристик і класифікувати їх за визначеними критеріями [1].

Для всіх кваліфікаційних груп видів діяльності в освіті необхідно визначити основні вимоги до засобів ІКТ для їх інформатизації.

Здійснення інформатизації освіти України на належному сучасному рівні з максимальною вигодою, зокрема, економічною, потребує також:

- дослідити сучасний стан застосування засобів ІКТ в освіті;
- дослідити фактори, що впливають на ефективність використання засобів ІКТ;
- дослідити відповідність існуючих засобів ІКТ визначеним основним вимогам та можливість їх ефективного використання для інформатизації усіх видів діяльності в освіті;
- сформулювати (можливо, у вигляді проекту нормативного документу) основні вимоги до перспективних засобів ІКТ;
- проаналізувати існуючі способи організації розробки і виробництва засобів ІКТ та забезпечення ними закладів і установ освіти в Україні і за рубежом;
- проаналізувати науково-технічний і промисловий потенціал України щодо розробки і тиражування засобів ІКТ для інформатизації освіти;
- розробити рекомендації щодо найбільш доцільних способів організації розробки і тиражування засобів ІКТ та забезпечення ними закладів і установ освіти;
- розробити рекомендації щодо підвищення ефективності використання засобів ІКТ в закладах і установах освіти України;
- дослідити існуючі способи моніторингу стану інформатизації установ і закладів освіти і ефективності використання засобів ІКТ.

Висновки. Для успішного вирішення проблем інформатизації освіти України доцільно комплексно проводити дослідження за вище зазначеними напрямками з широким залученням до виконання цієї роботи наукових установ АПН України, вищих навчальних закладів та виробників засобів ІКТ. Аналіз напрямків реформування освіти і можливостей застосування інформаційних технологій під час їх здійснення, дає підстави стверджувати, що вирішальним чинником досягнення основних цілей реформування освіти є її інформатизація. Ефективні системи інформатизації освіти можуть бути створені, якщо вони базуються на дослідженні видів діяльності, що здійснюються в системі освіти, і враховують як сучасний стан, так і можливі трансформації освіти у процесі її реформування, сучасний стан і перспективи розвитку галузі інформаційних технологій, останні досягнення педагогіки, психології та інформаційних технологій навчання.

Список використаних джерел

1. Ковалюк Т.В. *Моделювання систем: навч. посіб.* / Т.В. Ковалюк – К.: Знання-Прес, 2008 – 384с.
2. Глобальна бібліотека наукових ресурсів «Поняття інформатика» – [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://globalteka.ru/news/1-latest-news/306-2009-09-21-08-53-15.html>.
3. Шеховцев В.А. *Операційні системи / навч. посіб.* / В.А. Шеховцев – К.: Знання – Прес, 2010 – 576с.
4. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. «Безробіття» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>.
5. Інформаційне агентство УНІАН «Сучасна інформатика» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>

References

1. Kovaljuk T.V. *Modeljvannja system: navch. posib.* – K.: Znannja-Press, 2008 – 384s.
2. Global'na biblioteka naukovykh resursiv «Ponjattja informatyka»: <http://globalteka.ru/news/1-latest-news/306-2009-09-21-08-53-15.html>.
3. Shehovcev V.A. *Operacijni systemy: navch. posib.* – K.: Znannja – Press, 2010 – 576s.
4. Vikipedija. Vil'na encyklopedija. «Bezrobittja»: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>.
5. Informacijne agentstvo UNIAN «Suchasna informatyka»: <http://uk.wikipedia.org/wiki>

ДАНИ ПРО АВТОРА

Хаметов Андрій Алімович, викладач кафедри документознавства
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
08401, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Сухомлинського, 30.

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Хаметов Андрей Алимович, преподаватель кафедры документоведения
ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
08401, г. Переяслав-Хмельницкий, ул. Сухомлинского, 30.

DANI ABOUT THE AUTHOR

Khametov A.A. Lecturer Documentation
SHEE «Pereyaslav-Khmel'nyts'kyi State Pedagogic University named Grygoriy Skovoroda»
08401, Pereyaslav-Khmel'nyts'kyi, Suhomlinskogo str. 30.